

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра гісторыі беларускай літаратуры

ЗАКРЭЎСКАЯ Данута Мікалаеўна

БАРОЧНАЯ ЭПІСТЭМАЛОГІЯ ПАЭЗІІ СІМЯОНА ПОЛАЦКАГА

Магістарская дысертацыя

спецыяльнасць 1-21 80 10 “Літаратуразнаўства”

Навуковы кіраўнік:
Кароткі У. Г.,
кандыдат філалагічных
наук, дацэнт

Мінск, 2016

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Ключавыя словы: асветнік, барока, дыдактыка, жанр, метафара, паэзія, сатыра, сілабіка, сімвал, троп, форма, эпістэмалогія.

Аб’ект даследавання: эпістэмалагічная спадчына Сімяона Полацкага.

Прадмет даследавання – барочная эпістэмалогія творчасці Сімяона Полацкага як беларускага, так і маскоўскага перыядаў творчасці.

Мэта работы: выявіць барочную эпістэмалогію ў беларускі і маскоўскі перыяды творчасці Сімяона Полацкага.

Метады даследавання: апісальны, біяграфічны, індуктыўны, культурна-гістарычны, псіхалагічны.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. У магістарскай дысертацыі на аснове аналізу барочнай эпістэмалогіі творчасці Сімяона Полацкага паказаны яго навуковы досвед. Выяўляюцца сувязі паміж прынцыпамі выкарыстання Сімяонам Полацкім сродкаў мастацкай выразнасці (сімволіка, алегарызм, метафорыка) і іх адмысловым спалучэннем з элементамі антычнай і хрысціянскай гісторыі, а таксама астралогіі, маральнай тэалогіі і самымі рознымі прыродазнаўчымі дысцыплінамі. Канцэптуальна асэнсаваны эпістэмалагічныя асновы ў паэтычнай творчасці Сімяона Полацкага як беларускага, так і маскоўскага перыядаў творчасці. Вызначаны яе ўплыў на барочную паэтыку яго “вершатворчасці”.

Структура работы. Агульным аб’ём магістарскай дысертацыі 68 старонак (з іх адна публікацыя магістранткі). Уключае ўводзіны, 3 главы (з падраздзеламі), заключэнне, спіс выкарыстаных крыніц (62 пазіцыі) і публікацыю магістранткі. У магістарскай дысертацыі асвятляецца эпістэмалагічная спадчына Сімяона Полацкага, як паэта эпохі Барока. У першым раздзеле аналізуецца творчасць асветніка полацкага перыяду: рэлігійна-патрыятычныя творы, прысвечаныя беларускім святым; вызначаюцца эпістэмалагічныя рысы ў сатырычных і гумарыстычных творах. У другім раздзеле даследуецца эпістэмалогія ў арыфмалагічным цыкле польскамоўных вершаў беларускага перыяду творчасці Сімяона Полацкага. Трэці раздзел прысвечаны маскоўскай дзейнасці паэта, аналізуюцца дыдактычныя матывы ў паэтычных зборніках асветніка – “Сад шматколерны” і “Рыфмалагіён”.

Рэкамендацыі па ўкараненні вынікаў даследавання. Матэрыялы магістарскай дысертацыі могуць быць выкарыстаны: 1) пры далейшым вывучэнні творчай дзейнасці беларускага асветніка; 2) ва ўніверсітэцкім навучанні пры разглядзе творчасці Сімяона Полацкага; 3) на факультатыўных і пазакласных занятках у сярэдніх агульнаадукацыйных навучальных установах, пры падрабязным вывучэнні дзейнасці асветнікаў нашай краіны.

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Ключевые слова: просветитель, барокко, дидактика, жанр, метафора, поэзия, сатира, силлабика, символ, троп, форма, эпистемология.

Объект исследования: эпистемологическое наследие Симеона Полоцкого.

Предмет исследования: барочная эпистемология творчества Симеона Полоцкого как белорусского, так и московского периодов творчества.

Цель работы: выявить барочную эпистемологию в белорусский и московский периоды творчества Симеона Полоцкого.

Методы исследования: описательный, биографический, индуктивный, культурно-исторический, психологический.

Полученные результаты и их новизна. В магистерской диссертации на основе анализа барочной эпистемологии творчества Симеона Полоцкого указан его научный опыт. Выявляются связи между принципами использования Симеоном Полоцким средств художественной выразительности (символика, аллегоризм, метафорика) и их особым сочетанием с элементами античной и христианской истории, а также астрологии, нравственного богословия и самыми различными естественными дисциплинами. Концептуально осмысленны эпистемологические основы в поэтическом творчестве Симеона Полоцкого как белорусского, так и московского периодов творчества. Определены ее влияние на барочную поэтику его «стихосложения».

Структура работы. Общий объем магистерской диссертации 68 страниц (из них одна публикация магистрант). Включает введение, 3 главы (с подразделами), заключение, список использованных источников (62 позиции) и публикацию магистрантки. В магистерской диссертации освещается эпистемологическое наследие Симеона Полоцкого, как поэта эпохи Барокко. В первом разделе анализируется творчество просветителя полоцкого периода: религиозно-патриотические произведения, посвященные белорусским святым; определяются эпистемологические черты в сатирических и юмористических произведениях. Во втором разделе исследуется эпистемология в арифмологичном цикле польскоязычных стихотворений белорусского периода творчества Симеона Полоцкого. Третий раздел посвящен московской деятельности поэта, анализируются

дидактические мотивы в поэтических сборниках просветителя – «Сад многоцветный» и «Рифмологион».

Рекомендации по внедрению результатов исследования. Материалы магистерской диссертации могут быть использованы: 1) при дальнейшем изучении творческой деятельности белорусского просветителя; 2) в университетском обучении при рассмотрении творчества Симеона Полоцкого; 3) на факультативных и внеклассных занятиях в средних общеобразовательных учебных заведениях, при подробном изучении деятельности просветителей нашей страны.

GENERAL DESCRIPTION OF THE THESIS

Keywords: enlightener, baroque, didactics, genre, metaphor, poetry, satire, syllabica, character, artistic devices, form, epistemology.

Object of research: epistemological heritage of Simeon Polotsky.

Subject of research: baroque epistemologiya of creativity of Simeon Polotsky of both the Belarusian, and Moscow periods of creativity.

Research objectives: to reveal a baroque epistemologiya during the Belarusian and Moscow periods of creativity of Simeon Polotsky.

Research methods: descriptive, biographic, inductive, cultural and historical, psychological.

The results and their novelty. In the master thesis on the basis of the analysis of a baroque epistemologiya of creativity of Simeon Polotsky his scientific experience is specified. Communications between the principles of use of means of art expressiveness by Simeon Polotsky (symbolics, an allegorism, metaphors) and their special combination to elements of antique and Christian history, and also an astrology, moral divinity and the most various natural disciplines come to light. Epistemological bases in poetic creativity of Simeon Polotsky of both the Belarusian, and Moscow periods of creativity are conceptually comprehended. Are defined its influence on baroque poetics of its "versification".

The structure of the thesis. The general scope of the master's thesis 68 pages (including one publication undergraduate). Includes an introduction, three chapters (with subcategories), the conclusion, the list of sources used (62 positions) and the publication of undergraduate. The master's thesis is illuminated epistemological heritage of Simeon of Polotsk, as a poet of the Baroque. The first section analyzes the work of Polotsk educator period: religious and patriotic works dedicated to Belarusian saints; epistemological features defined in the satirical and humorous works. The second section explores the epistemology in arifmologichnym cycle of poems Polish-Belarusian period of creativity Simeon of Polotsk. The third section is devoted to the activities of the Moscow poet analyzes the didactic motives in the poetry collections educator - "Garden of color" and "Rifmologion."

Recommendations about introduction of results of research. Materials of the master thesis can be used: 1) in further research of the Belarusian enlightener's creative work; 2) as part of University programme studying the heritage of Simeon Polotsky; 3) in optional and extra-curricular classes at comprehensive schools, when studying the creative work of the enlightener.